

Előfizetési feltételek:

Szétküldésnél
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra 40 kr.
 Negyedévre 1 frt — kr.
 Félévre 2 frt — kr.
 Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Biharmegyei
 takarékpénztári épület), hova a hirdeté-
 sek és az előfizetés-díjak küldendők.

Egyes szám ára 7 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

TARSADALMI HETILAP.

Hirdetések díja:

6 hasábos peltisorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyitlér 4 hasábos peltisorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyitlérért 80 kr.
 Reklamok soronkint 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
 takarékpénztári épület).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Partértekezletek.

Nagyvárad, 1897. március 21.

(Δ) Habemus papam! Ez a divatos jelszó jelenleg Szent László városában. Soha anynyi pápa, mint mostan! A hány „mérvadó“ köre csak van Nagyváradnak, mindegyik kikiáltja a maga papáját.

Nulla dies sine . . . polgármesterjelölt. Minden nap megtermi a maga szenzációját egy-egy jelölt személyében.

Hanem a zürzavaros állapotok nem sokáig fognak tartani. Nemsokára értekezletet tart majd a szabadelvű-párt, kijelöli a polgármestert és ezzel le lesz csendesítve minden vita; a polgárság alhatik nyugodtan: az ügynek kellő elintézését nyerték! . . .

Valószínűleg a függetlenségi párt is össze fog majd ülni tanácskozni, ő is jelöl egy férfit; csak hogy ennek semmi hatása nem lesz, mivel hogy az már régi dolog, hogy a függetlenség mindig kisebbségben marad . . .

És szintugy fog jelölni a néppárt is egy polgármestert, de ezt is lezavazzák . . . olz előre látható már ez, mint egy stilszerű vigjátéknak a befejezése . . .

* * *

Vannak dolgok, amiket bámulunk, jobban mondva csak elnézünk, de meg nem értünk.

Hányan vagyunk, akik közömbösen nézzük a harmatot, anélkül, hogy természeti okaira tudnók visszavezetni.

Szint azonképen nézzük, hogy valahányszor valami fontos városi érdek kerül szőnyegre, a politikai pártok csatarendjébe állva készülődik a polgárság a munkához.

A példa ime közel fekvő.

Polgármester-inségben van a város. Szükség van egy férfura, aki a nagy város

háztartásának tömérdek szálait egy kézben fogja össze; legyen feje, ellenőrzője minden városi működésnek.

És mikor ily férfit keresünk, akkor politikai pártokra oszlik az egész polgárság, az országos politika szemüvegével nézzük jelöltünket . . .

Now, kimondjuk minden habozás nélkül, hogy ebben mi épen az általános korrupció, a formák szétzúllásának egyik bizonyítékát látjuk.

Mert kitűnik ebből, hogy mindegyik politikai párt azért támogatja oly buzgón a maga jelöltjét, mert a polgármesternek oly titkos hatáskört tulajdonít, melyet semmiféle szabályzat, törvény elő nem ír!

Avagy mutassanak rá egyetlen olyan ténykedésére a polgármesternek, melyben az ő esetleges politikai pártvallása érvényesülhetne!

A polgármester nem protegálhat vállalkozókat, nem ugrathatja be a várost semmiféle haszontalan (de talán pártérdekű) akcióba; a polgármester egyszerű kerék a nagy gépezetben, ha c z i f r á b b kerék is, mint a többi; de a gépész mindig a polgárság marad.

Nem, nekünk egyáltalában nincs szükségünk politikai polgármesterre; nekünk tekintélyes, közbizalomban álló, becsületes hivatalnokra van szükségünk, aki ne bibelődjék semmi politikai pártkérdésekkel, mert száz liberális reformnál többet ér e szegény városnak egy jól elhelyezett közcsatorna!

Azt, hogy ki legyen a jelölt, nem szabad politikai pártok ítélkezésére bizni. Itéljen az egész polgárság, hisz e kérdésben, ugy is megegyezik minden vélemény: rátermett emberre van szükségünk!

Miniszter és tanfelügyelő.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, 1897. március 22.

Minden izében furesa és a szereplő személyekre meglehetősen kellemetlen eset játszódott le a napokban az országgyűlés küliszái mögött.

A közönség közzé csak annyi szivárgott ki, hogy Sipos Orbán kir. tanfelügyelő beadta lemondását. Később aztán e hirt megczáfolták, de oly lanyhasággal, hogy valóban a közönség méltán jött zavarba az ellentmondó tények előtt.

Az igazság pedig a következő:

Marjay Péter országgyűlési képviselő még a kultus-budget tárgyalásakor egy beszédjében figyelmeztette Wassits Gyula minisztert, hogy Nagyváradon egy oly tanfelügyelő végzi fontos hivatását, aki tömérdek mellékfoglalkozással van ellátva. Így kályha gyáros, malomigazgató, stb. stb.

Wassits Gyula kultuszminiszter a záró beszédében válaszolt az interpellációra.

Beszédének ide vonatkozó része így hangzik:

— „ . . . Az illető tanferfit már a múlt év nyarán felszólítottam, hogy mellékfoglalkozásairól mondjon le és épen most kaptam értesítést a főispántól, hogy beadta lemondását a — tanfelügyelőségéről . . . ”

Látva e miniszteri nyilatkozatot, mely teljesen hiteles, mert a „Nemzet“-ben jelent meg, megirtuk a mindenesetre sajnálatos lemondás hírét, kifejezve, hogy mily nagy veszteségnek tartjuk a magyar tanügyre

A „HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ“ TÁRCZÁJA.

Meghasonlás.

Az vón csak az élet . . .
 Csavarnogni cél nélkül
 És a megszólásokra
 Kaczagni feleletül.

Kaczagni, mit az emberek
 Szentségnek tartanak
 S elhagyottan halni meg
 Egy bodzacsérj alatt! . . .

Botorkálók . . .

Botorkálók . . . botorkálók . . .
 A lábamon alig állok . . .
 Fejem fölött reszketnek a csillagok;
 Részezen is, de boldogtalan vagyok!

Botorkálók . . . botorkálók . . .
 De nehéz az apa-átok!
 Apa-átok, hűtlen kedves, bujdosás . . .
 Hogyne esnék jól ilyenkor az ivás!

Botorkálók . . . botorkálók . . .
 A lábamon alig állok . . .
 No de mindegy, akárhol, csak lefekszem . . .
 Verhet már az istennyila is engem.

Szerelemről . . .

Szerelemről dall a madár
 S az erdőben visszhang kél redja.
 Szerelemről dallok én is . . .
 . . . Visszhang nélkül a bús éjszakába . . .

Nagy Endre.

Tárcza-alakok.

— A „Hétfői Értesítő“ tárczája. —

Azt hiszem cseppet sem illendő dolog a tárcza-rovatban a tárczát szidni. A vendégnek nem illik a házigazdáját becsmérlni, s én most a tárcza-rovatában foglalván helyet e rovatban házigazdát szidom

És ugy hiszem méltán. A legtöbb vidéki lapban, ahol a tárczát hétköznap az olló, vasárnap tulterhelt munkaerő írja és pedig a következő ren-deletre:

— Irjon három hasáb tárczát! — az összes e

rovatban közölttekért csak azért vállal felelősséget a szerkesztő, mert elolvasatlanul is tudja, mi van benne.

Mert bizony ezek a ren-deletre „szerkesztett“ tárczák a következő alakokból állanak:

1. A b a k f i s. Rendesen szőke a haja, csengő a kaczaja, a lába pipaszár vékony, sokat sóhajtozik, többnyire köt és szerelmes.

2. A d o l á r. Mindig szerelmes. Polgári foglalkozására nézve, hol jogász, hol orvosnövendék, hol patikus, de mindhárom esetben sincs soha dolga, ami abból is kitűnik, hogy folyton udvarol.

3. A v é n f é r j, akinek soha sincs vén felesége, hanem mindig fiatal.

4. E g y h á z i b a r á t, aki szellemtelen.

5. E g y k u k t a.

6. E g y s z o b a, vagy egy mező, egy pisztoly és egy levél, a Tisza, vagy a Duna, gyufa-oldat.

Hogy pedig az igaz, miszerint a tárczák minden ezen tényezőkből állnak, eklatáns példa erre — ez a tárcza.

P-r L-o.

egy oly férfi távozását, mint amilyen Sipos Orbán.

Csak hogy a hír megjelenése utáni napon kiderült, hogy Sipos Orbán egyáltalán nem mondott le a tanfelügyelőségről és ez idő szerint nincs is szándékában lemondani.

Nem mondott le?!

Da hisz akkor a miniszter... tévedett?! Bizony ő nagyméltósága tévedett; csak hogy azt nem akarja elismerni és mindenképen oda törekszik, hogy Sipos Orbán valóban lemondott lett legyen.

De viszont semmiféle miniszter nem kényszeríthet egy tanfelügyelőt arra, hogy lemondjon, ha annak nincs hozzá kedve. Sipos Orbánnak pedig hál' Istennek nincsen.

Igy származott aztán az a conflusió, melynek senki sem sejteti a végét. Annyi tény, hogy mindeztideig Wlassits Gyulának Marjay interpellációra tett válasza... tévedés, melynek rektifikálására az esz-közök teljességgel hiányoznak...

A vásárhelyi méregkeverők.

— Ötödik nap. —

Hódmezővásárhely, márcz 22.

A hódmezővásárhelyi székület közgyűlési terme állandóvá tette azon közönséget, mely a szeptemberi törvényszék előtt lefolyó iszonytaiban érdekes bünper tárgyalását hallgatja.

A karzatok közönsége az érdekesebb. Ott feszültebb a kíváncsiság, közelebb állanak a hallgatók a vádlottakkal, mint ismerősök, némelyek a rokonság kapcsán is.

A nagy téli kendők lassan leterülnek a vállakról s a hőség, az izgatottságtól kipirult arcok feszült kíváncsisággal fordulnak a bírák s a vádlottak felé.

Ott lenn Jäger Mari, kit Dobák Béla h. főügyész udvarias hangon mindig csak »Aracsiné asszony«-nak szólít, a figyelem, az érdeklődés központja.

Féjét ünneplő fekete selyem kendőbe takarta. Fekete, öreg asszonyhoz illő tisztességes ruha van rajta s sötétkéék festőkötő.

Jól táplált vértelen arcán az izgatottság minden vonása nélkül néz szembe a bírával, a h. főügyésszel s tagad, mereven, konokul s csak olykor következtelenül.

Mozgékonyabb, türelmetlenebb csak akkor, midőn czinkostársaival száll perbe s letagadja azok minden vallomását, letagadja a vizsgálati jegyzőkönyv minden adatát, melyben Hódi Judit megmérgezését beismerte.

Orra alól vastag, jellegzetes, mély redő vonul egész szája széléig s onnan át lehalad állág, hol rengő tokájának ránczai között vesz el.

Szemére félig lecsüngő pillái kölcsönöznek neki némi ellenszenves vonást.

Nem hat reá az a tudat sem, hogy Csordás Nagy Lidia Dobák h. főügyésznek megrendítő kérdéseire bevallja, hogy igenis megmérgezte édes anyját Csordás Nagy Andrásné s a mérget Szalay Jäger Maritól kapta.

Erre is tagad s tagadása végre felenged azon vallomásba, hogy igenis adott Nagy Lidinek mérget s pedig két ízben. Először egy kávé kanálnyit, később annak a maradékát, de csak szappani főzésre.

Látszik, hogy e vallomása felett is töpreng elmélyed magába, hogy a fonalakat összeillesztesse, nehogy azok más csomó kioldása elé vezessenek.

A megdöbbenés s a félelem árnya csak akkor suhant át arcán, midőn a hátulsó padba leült a szuronyos örök közé s balkezeből tölcserít formálva kendője alatt füle felé, feszülten hallgatta azon jelentést, melyet a művegyész adott a törvényszéknek át s melyet Muskó elnök olvasott fel Csordás Nagy Andrásné hullarészecskéinek a megvizsgálásáról.

Meg-megrándult arca e jelentés felolvasása alatt, máskor felemelt pillái le-lecsukódtak szeméire s egy sóhajt nem birt visszafojtani.

A ravasz, a nyilt eszű, a praktikában járatos bába, a bünös méregkeverő, az emberpusztító nyomorult lény érzi, tudja, hogy ezek az adatok, melyeket nem dönthet meg semmi tagadással, a tagadásra nincs is joga.

Ha kérdeznék, talán tagadná, hogy arzénmérget találtak Csordás Nagy Andrásné hullarészecskéiben.

Rá járt azért a rud a mai nap. Sejtelve kezd lenni arról, hogy a hurok szorul körülötte s a bünhalmaz minden kifejlő szála, hiába szakgatja magáról, szorosabbra és szorosabbra szövődik körülötte.

A déli szünet után azután maga is beismert egy tényt, mely konok tagadására vetett világot s az elvre, mely őt vezérli.

Midőn a főügyész előadta, hogy a csendőrök jelentést tettek arról, hogy Jäger Mari tegnap a szünet alatt kint a várakozó teremben vádlott társaira rászolt, hogy »jól vigyázzatok, mindent tagadjatok jól vigyázzatok, mint tagadjatok ám! — Jäger Mari kénytelen volt beismerni, hogy mondotta, — csak tréfából.

Mert ez a rémregénybe illő alak nem hagy válasz nélkül egyetlen észrevételt sem.

Midőn a h. főügyész rászól, hogy ismerje be azokat a bünöit, melyek úgy is nyilvánvalók, mert hát marad elég rejtett gonoszság multjában, — idegesen tartja fel magától e valóban logikai biztossággal állítható vádat s visszavág.

— Nem tudnak én reám semmit sem!

S enélkül is lecsüggő szempillái egy pillanatra lehunyódnak savó színű szeméire.

E pillacsukódások bekövetkeznek, valahányszor lelkében megmozdulnak a rémkisértetek, s egy pillanatra fel akarjuk dörömbölni lelkében az emberi érzések rég elaltatott hangját.

S Jäger Mari megátkozottságúak ez az Achilles sarka.

Itt sebezhető, jól találó nyillal.

A rémkisérteteket pedig a jövő napok mind inkább megfogják mozdítani, s Jäger Mari majd mind inkább le-lehunyja pilláit, hogy elfordítsa a szörny képeket képzelete előtt, — de azok belemarkolnak, jól irányzott vezényszavakra lelkületébe s Jäger Mari vallani fog.

Ma a Hódi Julis Csordás Nagy Andrásné elkövetett anyagiilkosság tárgyalása folyt le.

Csend szállott be a nagyterembe, midőn a halvány arcú, siró hangú asszony az elnöki emelvény előtti asztalnál helyet foglalt. Tagadott eleinte kétségbeesetten, mint aki az életét védelmezi; lassanként kiszalaszt egy-egy szót, melyet nyomban, de már későn, megbán. Halvány, fakó arca elvörösödik, néhány könnyesepp jelenik meg szemében, melyek egykor az általa halálrévébe vitt anya betegágya felett nem virrasztottak, hanem a beteg kiszívását óhajtvá lesték.

A főügyész a lágyuló szívhez megtalálta az utat s a vádlott küzdelmeitől megkönnyebbülten, szakgatott zokogással vallja be irtózatos bünét s egy pillanatra szavaiban megjeleni látszik előtte anyjának árnya...

Ugy volt... Ugy volt kérem... Szegény édes anyám...

A másik bünös Jáger Mari — tagad.

A tanuhallgatások befejezése után felolvastatik a Csordás Nagy Andrásné halálesetéről felvett jegyzőkönyv.

Miután az elnök föloivastatja még a Csordás Nagy Lidia elmebeli állapotáról felvett orvosi vélemény tartalmazó jegyzőkönyvet, a tárgyalás folytatását hétfő reggel kilencz órára tüzi ki.

Hétfőn tárgyalni fogják Varga Istvánné szül. Nagy Imre Erzsébet megmérgezését. Meghalt 1894. április 9-én, Vádolva vannak a gyilkossággal: a megöltnek leánya Varga Lidia, özvegy Turi Mihályné, Jäger Mari és Csordás Nagy Lidia.

H I R E K.

* **Az erzsébetvárosi választás.** Ma lesz a nagy nap, mely itél elevenek és holtak felett, az az Morzsányi és Braun mandátuma fölött. Mind a két párt megfeszíti erejét, az egyik, hogy »szeretett«, a másik hogy »szepőlőtlen« jelöltjét diadalra vigye. A Morzsányi pártnak ma este volt utolsó értekezlete. Nagy népes értekezlet volt, a melyen a szónokok azt konstatálták, hogy más is megtette volna azt, mit Morzsányi s épp ezért bebecsületén Morzsányi foltot sem ejtett, Hogy igaz-e az állítás, azt majd a hétfői nap fogja eldönteni. Annyi bizonyos, hogy a legtöbb foltot a választók fogják felmutatni, mert rég volt oly heves választás a fővárosban, mint a milyen a mostani lesz.

* **Az aradiak Leszkayról.** Aradváros szinügyi bizottsága tegnap népes ülést tartott, melyben a bizottság az új társulatról mondott véleményét.

Salacz Gyula polgármester azt hiszi, hogy a bemutatott névsor szerint az aradi szintársulat szervezése reményen felül sikerült; van ugyan a névsorban néhány tag, a kiket az aradi közönség nem ismer, de azoknak az eddigi szereplési elég garanciát nyújtanak, arra, hogy Aradon is megfognak felelni a követelményeknek. Kéri azért a bizottságot, hogy a bejelentett névsort örömmel vegye tudomásul.

Müller Károly fenntartja ama jogát, hogy csakis a bemutatkozás után mondja meg az itt még nem ismert tagokról a véleményét.

A szinügyi bizottságnak mindig joga van a szerződéses viszonyt egyes meg nem felelő tagoktól megvonni, s mivel hogy ehhez joga van, nem akarná egy esetleg időelőtt hozott örvendő határozattal az ország legkiválóbb, legelső színházlátogató közönségét abba a helyzetbe hozni, amiben az idén van, hogy ily gyatra szintársulatot legyen kénytelen nap-nap után végignézni, mint a jelenlegi szintársulat.

A bizottság a Leszkay által bemutatott névsort tudomásul vette, azzal a hozzátevéssel, hogy fenntartja jogát a jövőre egyes szerződöttésekhez hozzászólni.

Ezután Barabás Béla kelt ki a jutalomjátékok szokása ellen. De mivel a bizottságnak nem áll jogában azokat beszüntetni, kimondották hogy a koszoruknak a zenekarból való feladását tiltják meg.

* **Egy vaggongyár égése.** Aradról táviratozzák lapunknak: Éjfélok jelezte a vészjelző sip és városháza harangja, hogy a Weitzer jános-féle vaggongyár és vasöntöde ég. A tüzoltóság rögtön kivonult; a mire a kocsik oda értek, a raktár fele már lángokban állott. A deszkákból és lécekből épült, mintegy negyven méter széles és husz méter hosszú raktárban vas-sinek és faanyagok voltak, a mely utóbbiak mind leégtek. Maga a raktár tüze oly gyorsan harapódzott, hogy a tüzoltóságnak a közeli huszárlaktanyából kivonult két század huszárral és a gyár munkásai egyrészel se sikerült a raktárból semmit se megmenteni. A tüz óriási területre hánytva szikráit. Szerencsére az éjjel meglehetősen szélcsend volt és így a közeli házaknak baja nem lett. Egy órakor a tüz átkapott a gépgyárba is, a mely szintén lángokban állott. A tüznél jelen volt Sztankovits Milos tüzolt

főparancsnok, Sarlot Domokos főkapitány és Kovács Antal rendőrtiszt. Éjjel két óraker a tűz egyre tartott; a raktár már jóformán egészen tönkre égett, és az oltók már csak arra vigyáztak, hogy a többi épületekben ne tegyenek kárt az egyre röpködő szikrák. A raktár biztosítva volt, de a benne levő tárgyak nem. A tűz egyelőre ki nem deríthető okból keletkezett, mire a gyárnál őrködő tűzoltók észrevették a tetőből kicsapkodó lángokat, a tűz, belől már egészen elharapózott. A kár előreláthatólag igen nagy.

* **Gyilkos Márczius 15.** A szabadság magasztos ünnepe halálát okozta Békésen Hamuska Rudolf rendőrbiztosnak. Ugyanis a nagy nap tiszteletére a Körös-parton mozsarakat sütegettek el. Az egyik ilyen ágyu, mely még 1790-ből való és így száz év-snél is régebb, az elsütésénél szét robbant és szilánkjával megölte az ott foglalatokodó Hamuskát.

* **A székesfejérvári botrányok.** Az öskoronázó városból írja levelezőnk: Seidl főkapitány ellen a polgármester megindította a fegyelmi eljárást és a rendőrség vezetését Polczér Péter alkaptányra bízta a ki Juth István számvevővel a főkapitányi irodát vizsgálja. Ez a tegnapi nap eseménye, a melyet a város lakossága nagy izgatottsággal adott tovább annál is inkább, mint a városház dolgaival ismerősebbek azt tudták a hír hallatára, hogy: komédia. Ezt látszik igazolni Seidl főkapitány nyilatkozata is. Az este ugyanis azzal biztatta kesergő híveit: „Ne féljtek, én maradok továbbra is a ti főkapitánytok”. És nem valószínű, hogy így lesz. Havranek polgármester, úgy látszik a fegyelmi eljárást csak a kedélyek megnyugtatóására, nem a bajok orvoslására indította meg. A másik esemény az, hogy a szerkesztők zseniális kihallgatását tervelő Tóth István városi főjegyző fegyelmi eljárást kért maga ellen.

De ez még nem minden. A fegyelmi eljárások száma a közeli napokban szaporodni fog. Híre jár annak is, hogy Havraneket barátai felkérték, hogy kérelmezze a belügyminisztertől miniszteri biztos kiküldését s maga ellen a fegyelmi eljárást. Ha a polgármester nem kér miniszteri biztost, úgy a jövő hét folyamán a képviselőháznak egyik nagytekintélyű tagja interpellációt fog intézni a belügyminiszterhez és kérelmezni fogja egy erélyes miniszteri biztos mielőbbi kiküldését, miután a város ilyen állapotban nem várhatja be az új főispán kinevezését s az installációt. Havranek polgármester állása tarthatatlan. Kétségtelen adatok vannak ellene, hogy a főkapitány dolgaira évekkal ezelőtti figyelmetvetve lett, ő azonban a helyett, hogy a legszigorubbán eljárta volna, maga volt az, a ki a hibákat eltussolta. Nyilvánvalóvá lett az is, hogy a város folytonos hanyatlás kizárólag a polgármester és a főkapitány büne. Elkerülhetetlen tehát, hogy ez a két ember távozzék. A legközelebbi napokban vagy lemond a polgármester és a főkapitány vagy pedig a parlament elé kerül ügyük és Székesfejérvár egy országos botrányának lesz központja.

* **Öngyilkosság az utcán.** Borzalmas degizgató jelenet tanui voltak tegnap délután Debreczenben a lőtéren járó-kelő emberek. A helyi vasut a Teleky-utca sarkán egy öreg embert elgázolt s mire a kerekek alól kihúzták, már halott volt. Eleinte mindenki azt hitte, hogy szerencsétlenség történt, de csakhamar kitűnt, hogy a szerencsétlen öngyilkossági szándékából vetette magát a vonat kerekei alá. Balog Miklós favágó a szerencsétlen a Teleky-utca előtti gázlámpánál állott s ott várta a helyi vasutat. Mikor a Nagyerdő felől övő vonat a Teleky-utca sarkáról elindult, Balog jegy ugrással a mozdony és az ezután kapcsolt kocsi

közé vetette magát s pillanat alatt a kocsi kerekei alá került s az első kerék a mellén keresztül ment. A vonatot azonnal megállították s a szerencsétlen embert kivették a kocsi alól, de már akkor halott volt.

* **Salvini ellen.** Alapos kirohanást rendez a Pécsi Napló, nem tudjuk mely alkalomból, Salvini a híres olasz tragikus ellen. Sokban nincs ugyan igaza lapírsunknak, de ahol tulzolt lelkesedését rajzolja, bizony fején találja a szegyet. Ime a hír:

Arról kár volna vitatkozni hogy a nemrég nálunk járt Salvini Gusztáv a legméltóbb megalkotója Schakespeare legismertebb drámai hőseinek, Rómeónak, Hamletnek, a „Velencei Kalmár”-nak, de mikor ezt koncedáljuk, és minden ellenvélemény dacára is ragaszkodunk azon meggyőződésünkhöz, hogy mai nap nincsen drámai művész, ki nálánál jobban játszna meg a szerepeket, még is foglalkozunk kelettel Savinivel — a komédiással is. Ő nem csupán Hamletben, Rómeóban, Shylock-ban utazik, hanem a magyarok hűségében is. Nem éri be saját művészetével, nem hiszi, hogy az elegendő vonzerőt gyakorol, és azért kamatoztatja a magyarok hűségét is. Mielőtt megkezdte körútját a vidéki városokban, terjesztette már, hogy a magyarok irodalmi kincsét, a „Bánk bánt”-t színe fogja hozna az olasz színpadon is. Szép dolog ez, ha erre a mű irodalmi becsé következtében vállalkozik, de mi úgy látjuk, hogy Salvininek erre a reklám céljából van szüksége, mert mindenhol terjeszteti ezen mű betanulásáról szóló hírt, sőt elő is adja mindenütt, a vidéken a hol magyar közönség előlegezza a belépti-díjakat az ő előadásaira. Sopronban kezdte meg vendégszereplését, és csakugyan tegnap este előadta már Bánk-bánt, hogy másnap a magyar közönség elragadtatásában annál sürűbben rohanja meg a színházi pénztárt. Sokat rontott Salvini nimbusán, hogy még mindig Magyarországon időzik, mint valamely vigécz, aki addig marad a vevő nyakán, míg annak csak valamit elhaladni remél, de mi beérjük Salvini imádságánál az ő vonzó egyéniségével, művészetének magaslatával és ne csiklandozza meg hűségünket, hogy ő így meg úgy fogja eljátszani Bánk-bánt. Szívesen látjuk, ha megteszi, de ne tartsa olyan naivnak a magyar közönséget, hogy ezzel a komédiával fokozni fogja bevételeit. Szeretjük Salvinit a művészt, de nem szívesen látjuk, mint alacsonyodó le utazó komédiásnak. Ilyen praktikákra olyan istenáldotta művészeknek, amilyen Salvini, nincsen szüksége.

* **Tavaszi első napja** minden póezistól menten köszöntött reánk. A legközönségesebb napok egyike volt, a milyenhez örülünk, ha minél ritkábban van szerencsénk. Reggeltől estig kiállhatatlan szél sövöltött végig N.-Várad utcáin s ez olyan port szórt a közönség szemébe, mint egy kitanult svindler, akinek nagyon sokan felülnek. Hozzá még hideg is volt. Uj-ból kapások lettek a már-már megvetett télikabátok; szögbe akasztották a világos überczihereket. Az esti korzó is nagyon sokat veszített érdekességéből, nem is szólva a déliről, a melyet az eső és szél egészen fönkresilányított. Az idő tehát egy csöppet sem respektálta a hivatalos tavaszt, s ha a kalendárium nem juttatná eszünkbe, egyáltalán el sem hinnék hogy tavasz van.

* **Az esernyőgyárosok kartellje.** Aki nek nincsen megfelelő esernyője, helyezze magát gyorsan ilyennek birtokába. A 3 Ausztriában létező esernyő alkatrészeket készítő gyár márczius elsőjéről kartellre lépett, és összes gyártmányaik árát 40 százalékkal fölserfölték, ami természetesen maga után vonja az esernyőknek hasonló arányban való értékelkedését. Elég szomorú dolog, hogy még ebben a mindennapi használatos szükségletben is Ausztriára vagyunk utalva, de remélhető, hogy a magyar ipar idővel oda fejlődik, hogy a nálunk használatos esernyőket, — nálunk is fogják készíttetni.

* **Ami bennünket is érdekel.** Nagybecskerekéről írják lapunknak: Már régebbi idő óta a helybeli orvosok a kartársi szellem ápolása és közös érdekeik megbeszélése végett összejeveteleket tartanak, a melyek alkalmával már rájuk nézve több hasznos eszme vittatott meg s egyik-másik eszme a gyakorlatba ki is vitetett, de még ha gyakorlati célja az összejeveteleknek egyelőre nem is volna, már a kartársi szellem ápolása is üdvös, azáltal, hogy egymást megis-

merni az orvosoknak alkalmuk van az egyes félreértéseket rögtön ki is korrigálhatnak. Mint tudjuk, a nagybecskereki orvosok összejeveteleinek gyakorlati céljuk van s mint nemrég láttuk sikeresen foglaltak állást a Hirsch egylet ellen s kimondták, hogy zemminemű ujonan alakuló betegsegélyző egyletnél állást foglalni nem fognak. Ezen gyakorlati célú enuncziációk értékét világítja meg az azon hozzánk intézett levél, melyben azt kéri a helybeli összes orvosok megbizásából dr. Fialowski Béla kir. törvényszéki orvos, hogy lapunkba orvosi segélynyújtásért vagy gyógyszerért nyilvános közszólet mondást be ne vegyünk, mely kérelem betartása mellett a titkos reklám hajhászat eleje vétetik.

* **Rendelet a vámhivataloknak.** A m. kir. pénzügyminiszter a vámhivatalok részére a következő utasítást adta ki: „Bárdkések, a melynek éles oldala 20 centiméternél, vágó kések, melyeknek hurhossza 25 centiméternél kevesebb mindenféle egy pengével bíró kések, mint konyhakések a 272 tarifa szám szerint kezelendők. Az olyan juhnyíró ollók pedig, melyek fésű szerűen elrendelt géprendszerrel bírnak és mezőgazdasági használatra valók a 269 b. tarifa szám szerint vámkezelendők.

Női zenekar. A „Korona” kávéházban ma este játszik először a Gál karmester vezetése alatt igen ügyesen működő női zenekar. Önmaga ellen vét, aki ma este nem jelenik meg a „Korona”-ban élvezni a bájos missek kedves játékát

Táviratok.

A blokád.

Athén, márcz. 21. (A „H. É.” ered. táv.) Az Akropolisz című napilap beszélgetést közöl, melyet bécsi levelezője a nagyhatalmak egyik nagykövetével folytatott, ki a nagyhatalmak közt Krétára vonatkozólag történt megállapodások tekintetében a következő részleteket közölte vele. E szerint a nagyhatalmak a következő pontokra nézve állapodtak meg:

Krétát szorosán körülzárolják, hogy a hatalmak elfogadására kényszerítsék.

Ha Görögország ragaszkodnék ahhoz, hogy csapatait Kréta szigetéről vissza nem vonja, a piránsi kikötőt is blokirolni fogják.

Vassos ezredes csapatsit az élelmiszerek megvonása által fognak kényszeríttetni, hogy a szigetet elhagyják, a miért is az élelmi szereknek a görög csapatok részére való szállítása határozottan el lesz tiltva.

A török csapatokkal egyidejűleg felhívják a görög csapatokat is, hogy a szigetről távozzanak.

Az erőszak alkalmazása nincs a hatalmak szándékában, az egyetlen eszköz a renitens csapatok kiéheztetése lesz.

A hatalmak közös megszállása, mint eddig csak is a kikötőkre fog szorítkozni és ez is csak addig, a míg az autonóm kormány helyét el nem foglalja.

Kréta autonóm fejedelemséget fog képezni, mint annak előtte Moldva és Oláhország és oly autonómiával fog bírní, mely hasonló Szamosz szigetének autonómiájához.

A f-jedelmi méltóság nem lesz örökölhető. Fejedelemnek Valdemár dán herczeg van kiszemelve.

Különben a fővárosban mindinkább nyilvánul az óhajlás, hogy a válságos helyzet mielőbb megoldást nyerjen.

A Kossuth-gyász.

Budapest, márczius 21. (A „H. É.” ered. táv.) Kossuth Lajos halála napjának fordulója

alkalmából ma vasárnap nagy gyászmenet vonult ki a kerepesi-uti temetőbe, hol Kossuth Lajos sirját megkoszorúzták és a sirnál beszédeket mondtak. A gyászmenet a Kálvin-térről indult el pontban délután 2 órakor és mire az óriási tömeg a temetőbe jött, egy óránál több időbe került.

Külföldi orvostudósok Budapesten.

Budapest, márczius 21. (A „H. É.” ered. táv.) A velencei nemzetközi közegészségügyi értekezlethez kiküldött orosz képviselő Jakowlew dr. valamint a török küldöttek dr. Cozsonis és Vitalis effendik tegnap Budapestre érkeztek. A holnapi napot még itt töltik és csak kedden reggel folytatják utjukat a keleti expresszvonattal. A mai napot a főváros és közintézeteknek megtekintésének szentelték és ismételtelen a legnagyobb elismerésüket nyilvánították az itt látottak felett.

Törökök halála.

Athén márczius 21 (A H. É. ered. táv.) Nyolczvan görög-thezáliai muzulmán bég Lariszszából György királyhoz táviratilag hálafeliratot intézett, a melyben hálájuknak adnak kifejezést az alkalomért és a módért, melyben anxió óta részeseülnek. Egyuttal kifejezik azon reményüket, hogy Görögország a krétaiakat is azon jó bánásmódban fogja részesíteni, a mi a kréta lakosság nagy szerencséje lesz.

Egylet.

* Gyorsíró-gyűlés. Vasárnap — e hó 21-én — délután 2 órakor folyt le a nagyváradi gyorsíró-egyesület évi közgyűlése a Pável utcai polgári leányiskola egyik tantermében. A népes közgyűlést Adorján Emil elnök lelkes szavakkal nyitotta meg, buzdítván a tagokat az egyesü-

let gyakorlati hasznú tevékenységében való részvételre. A jegyzőkönyv vezetésére Magyar Jenő jegyző kéretett fel. Ezután Tóth Ferenc főjegyző olvasta fel az egyesület belételeire vonatkozó kimerítő jelentését, amely szerint az egyesületnek egy évi fennállása után már 102 tagja, 90 kötetnyi könyvtára, saját kiadásában megjelenő szaklapja, 2 állandó tanfolyama van; ezenkívül a lefolyt évben írógép és ismétlő gyorsírási tanfolyamok, írársversenyek és pályázatok rendezettek. A tetszéssel fogadott beszámoló után Ellmann Ferenc pénztáros az egyesület vagyoni helyzetéről tett jelentést.

A választmány tagjává egyhangulag a következők választották meg: Halász Zsigmond kir. aljárásbíró, Fekete Izidor kir. aljárásbíró, Halász Márton, Markó Miklós, Schönzweig Béla joghallgatók; Bernáth Szeréna, Ehrenfeld Ilona, Incze Kurländer Margit kisasszonyok és Sztojka Lászlóné urhölgy.

Végül az egyesület I. pályázatának eredményét hirdette ki az elnök, mely szerint az I. díjat Varga Erzsé, a dicsérő okmányt Rottenberg Etel nyerték el és ezzel a közgyűlés véget ért.

A közgyűlés után az ujonnan alakított választmány tartott ülést, melyen több belügy elintézésen kívül elhatározatott, hogy május hóban nyilvános gyorsírási versenyt rendeznek, melyre a hazai összes Stolze-Fenyvessy rendszerű gyorsíró köreket meghívják.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác.**

Főmunkatárs **Rácz Mihály.**

Nyilt-tér.

Friss müncheni

Pschorbräu Sör

palaczkokban kapható

Diósy Ferencznel

Nagyvárad, Olaszi, főutca.

4257—1897. szám.

Árverési hirdetmény.

Sajósy Ignác Szt.-János utca 329. sz. alatt létező kézi-zálog üzletében 1897. ápril 7 délelőtt 8 órakor kezdődőleg árverést fog tartani, mely alkalommal 312 drab elzálogosított tárgy fog eladatni.

Az iparhatóság részéről a felügyeletet az 1881. évi XIV. t.-cz. 17. §-a értelmében Szabó Gábor rendőrbiztos fogja teljesíteni.

Árverési feltételek a vételár azonnal kifizetése és a megvett tárgyak rögtön elvittele.

Az elzálogosítottok az árverésről azon figyelemzetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá bocsájtandó tárgyak tételszámai ugy a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, mint a kézi-zálog ügyfelkéltségnek a táján kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1897. márcz. 14.

ifj. Rimler,
kapitány.

Jelzálogkölcson

és
birtok-forgalmi intézet.

Jelzálogkölcsonök házakra, birtokra, a valódi becsérték $\frac{3}{4}$ részéig 20—60 év közti időre készpénzben. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás a legrövidebb idő alatt.

Semmi előleges költség!

Felvilágosítással díjtalanul szolgál:

A „MERKUR”

Általános Kereskedelmi Kalauz

Harsányi Soma 92 17—7

ügynökségi és bizományi irodája

Nagyváradon, Piacz-tér, Kurländer-ház.

Rendkívüli
árleszállítás
könyvekben.

MODERN ANTIQUARIUM

Rendkívüli
árleszállítás
könyvekben.

APRÓ HIRDETÉSEI.

E rovat alatt hirdetett könyvek LASZKY ARMIN könyv- és papirkereskedésében Nagyvárad, Kossuth-utca 19—20. sz. (Biharmegyei takarékpénztár épületében teljesen új példányokban leszállított áron kaphatók.

<p>Kossuth Lajos, kor, jellem és életrajz. Krátky Jánostól, 4 kötet egybe-kötve 5 frt helyett 1 frt 50 kr.</p>	<p>Garibaldi tábornok. A szerzetes uralma, vagy Róma a XIX-ik században. 2 kötet 4 frt helyett 60 kr.</p>	<p>„A Pokol” Irta Dante. A divina commedia első része. Ára 1 frt.</p>	<p>„Aphrodite.” Irta Pierre Louys. A modern francia irodalom legszenzációsabb terméke, melyből Párisban alig 9 hónap alatt a 60-ik kiadás forog közkezen. 1 frt 80 kr helyett 1 frt 40 kr.</p>	<p>Félszüzek Irta Prévost Marcel 1 frt 50 kr helyett 80 kr.</p>
<p>A nagy hazafiak. Ábrai Károlytól. 3 kötet 1.20 kr helyett 80 kr.</p>	<p>Szabadságharcz története 1848—49-ben, Vargyas Entrétől, diszkótésben 5 frt helyett 4 frt.</p>	<p>„Jack” Egy boldogtalan ifjú története. Regény. Irta Daudet Alphons. 1 frt helyett 60 kr.</p>	<p>A Gályarab, vagy a velencei rémes éj. Történeti regény. 1420 lap. Irta Mühl G. 6 frt helyett 3 frt.</p>	<p>Dobogó szivek Bárony Istvántól, 1 frt helyett 70 kr.</p>
<p>Erő és anyag, írta: Büchner Lajos, 2 frt 50 helyett 1 frt 20 kr.</p>	<p>Verne Gyula világhírű regényei: Grand kapitány gyermekei 2 köt. Utazás a holdba és hold körül. Tizenöt éves kapitány. Gőzház. Dr. Ox eszméje. Dél csillaga. Strogoff Mihály utazása. Utazás a föld körül 80 nap alatt öt hét léghajón. Három orosz, három angol kalandjai. Fekete indiák. Zöld sugar.</p>	<p>Királyok száműzetésben. Regény. Irta Daudet Alphons. 1 frt helyett 60 kr.</p>	<p>Az ördög fia és a három vörös ember. Legújabb társadalmi regény, 37 párisi eredeti képpel. Irta Féval Pál, 1312 lap. 8 frt helyett 2 frt.</p>	<p>A lámpás. Irta Gárdonyi Géza, 1 frt helyett 75 kr.</p>
<p>Sipulusz anyakönyve. Itt nincs restancia! Minden jó vicc, be van vezetve. Képekkel ellátva. 1 forint helyett 40 kr.</p>	<p>„Keleti képek” Corfu, Alexandria, Kairó, Yaffa, Jeruzsálem. Athén, Konstantinápoly. Irta Adorján Sándor. 1 frt 50 kr helyett 75 kr.</p>	<p>Kartyahősök. Regény 3 kötet. Irta Autonis Scolvini. 2 frt 40 helyett 1 forint 50 kr.</p>	<p>A Budapesti néma koldus, vagy az elrablott gyermek. Tört. regény. 2 kötet Irta Couard Gy. 6 frt helyett 3 frt.</p>	<p>10 kötet pompás pikantéria 10 frt helyett 3 frt 50 kr.</p>
<p>Szakácskönyv szegedi. Kötve 2 frt helyett 1 frt 50 kr.</p>	<p>Isten fogalom és annak mai jelentősége. Irta Büchner Lajos. 60 kr helyett 30 kr.</p>	<p>Kaméliás hölgy. Irta ifj. Dumas S. Regény. 1 frt 50 kr helyett 80 kr.</p>	<p>A Budapesti néma koldus, vagy az elrablott gyermek. Tört. regény. 2 kötet Irta Couard Gy. 6 frt helyett 3 frt.</p>	<p>Bohém világ Az évad legvonzóbb, legérdeke-sebb művésze. Irta: Murger Henri. Ára 1 frt.</p>
<p>Urania. Irta Flammarion Camilla. 1 frt helyett 70 kr.</p>	<p>A „Talizman.” Drámai rege 4 felvonásban. Irta Fulda Lajos. 1 frt 50 kr helyett 80 kr.</p>	<p>A szellemvár titka vagy a gazok szövetsége. Történeti regényes elbeszélés. 1282 lap. Irta Born Gy. 5 frt 40 h. 3 frt.</p>	<p>Eltűnt. Greville Henrikől. 1 frt 40 kr helyett 75 kr.</p>	<p>Romok Karczag Vilmostól 1 frt helyett 70 kr.</p>
				<p>Vásár Kabos Edétől 1 frt helyett 60 kr.</p>